

681. Skoklosters kyrka.

Pl. 39.

Litteratur: L 61, D 1: 35. O. Celsius, anteckning i hs R 554 (UUB); R. Dybeck i Runa 1843, s. 58; J. A. Kjellman-Göranson, Sko socken (1860), s. 9.

Äldre avbildningar: Teckning av Klingwall 1753 (i R 554, UUB); teckning, osignerad, i Liljegren, Fullständig Bautil (ATA), n:r 61; A. Wætter, teckning (ATA); Dybeck a. a.; O. v. Friesen foto (UUB).

Runstenen kom i dagen år 1743. Den blev funnen mellan slottet och kyrkan; »nyss i gärdet upgrafven d. 14 Jun. 1743». O. Celsius har fått detta meddelande jämte en bläckteckning av stenen av »Dn Klingwall, Gotl.» (förmodligen Gustaf Klingwall, f. 1720, stud. i Uppsala 1741—49, kyrkoherde i När 1771, d. 1798, känd för antikvariska intressen). Stenen stod enligt Liljegren »Vid klockstapeln», och samma uppgift har Dybeck. Han tillägger: »Stenen säges vara för 40 år sedan funnen i jorden å kyrkogården.» Uppgiften är riktig, om endast 40 år ändras till 120. Nu står stenen i muren strax V om klockstapeln. Ristningsytan vetter åt V.

Grönsten. Höjd 1,08 m., bredd 0,54 m. Ristningens höjd 0,79 m., bredd 0,47 m. Toppen är avslagen. Ytan är slätslipad. Ristningen är grund, med ojämna hack och tydliga spår av verktyget. Den är tydlig och väl bevarad.

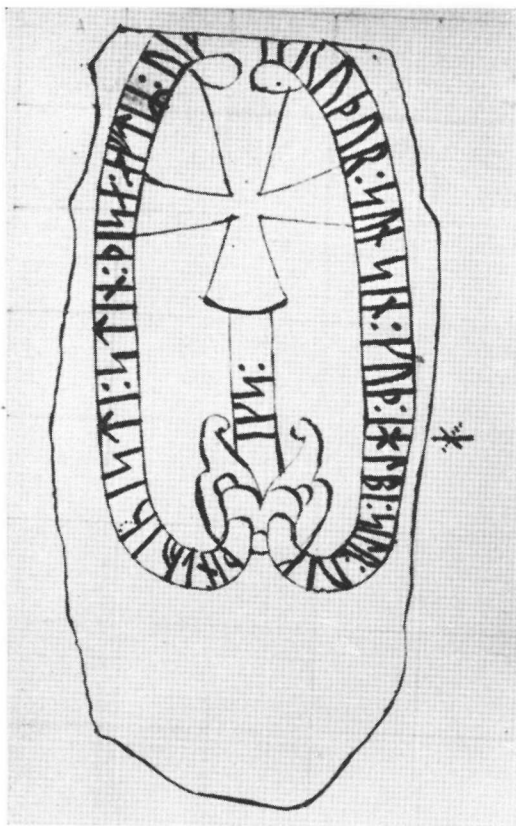

Fig. 116. U 681. Skoklosters kyrka.
Efter teckning av Klingwall (i hs R 554, UUB).

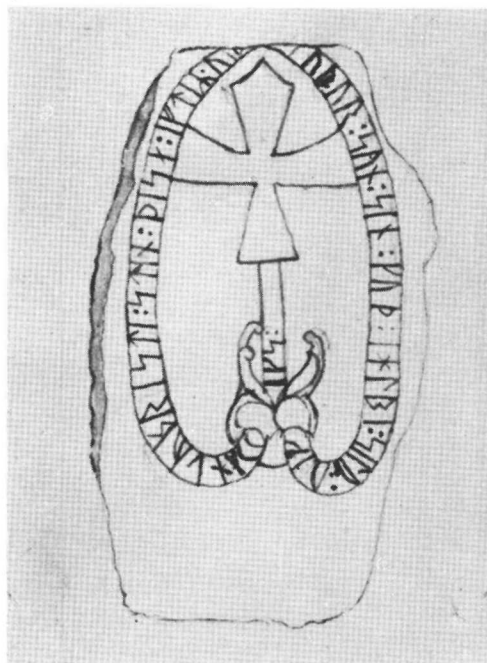

Fig. 117. U 681. Skoklosters kyrka.
Efter teckning i Liljegren, Fullständig Bautil.

Inskrift:

: pialfi : risti : stin : pisa : aftir : uik - - brupur : sun sin : kup : ihlbi : silu : uikiks :
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55

Pialfi ræisti stæin þenna æftir Vik[ing], broðursun sinn. Guð hialpi sialu Vikings.

»Tjälve reste denna sten efter Viking, sin brorson. Gud hjälpe Vikings själ.»

Till läsningen: Sk framför 1 **p** är svagt, men sannolikt. Namnet 1—6 **pialfi** är ristat med omvända runor. 8 och 14 **i** äro icke stungna. 17 **i** är möjligen stunget, men punkten är mycket grund och osäker. Bst i 20 **a** är kort, avgjort kortare än i 3 och 19 **a**. Den har emellertid samma sneda lutning mot hst och bör sannolikt uppfattas som ett **a**, icke **e**. Övre delen av 27 **k** är borta. Därefter nedre delen av två stavar, sannolikt **ik**. Av 30 **b** finns endast nedre hälften. Av 31 **u** saknas toppen. Intet sk efter 38 **n**. 42 **k** är icke stunget. 46 **h** är tydligt. 51 **i** är sannolikt icke stunget.

Stenen är på den äldsta teckningen 1743 lika mycket skadad upptill som nu. Läsningen är alldeles korrekt. 20 **a**. — L 61: 1—6 **kalf**, 20 **i**. — Dybeck: 1—6 **pialfi**, 20 **i**.

Om namnet *Pialfi* se Sö 194, om *Vikingr* se Sö 282.

45—49 **ihlbi** är sannolikt en felristning för **ialbi**, vilket motsvarat ristarens uttalsform *ialpi* (med **h**-bortfall). Jfr **ipin** U 679, **iuk** U 682. Men **h**-runan kan givetvis bero på att han har varit influerad av den vanliga skriftformen **hialbi**.

682. Kaddala, Skoklosters sn.

Litteratur: B 315, L 64. J. Bureus, Fa 6 s. 90 n:r 217 (Bureus' egen uppteckning), Fa 10: 2 n:r 68, Fa 5 n:r 321, Fa 1 s. 73; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 2, bl. 242; O. Celsius, Svenska runstenar (Fm 60) 1, s. 384; J. A. Kjellman-Göranson, Sko socken (1860), s. 17; E. Brate, Svenska runristare (1925), s. 48.

Avbildningar: Bureus, teckning (i Fa 10: 2), kopparstick (Ff 6 n:r 134); J. Leitz och J. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 315).

Runstenen stod enligt Bureus »I Kaddala gärde På Skobolandet» (Fa 10: 2), »I Kaddala gärdet på Skobolandet» (Fa 6), vid »Kaddala» (Fa 5). Teckningen, som är daterad »ult. Junii 1620» (30 juni 1620), visar, att stenen stod i ett stenröse. — I *Ransakningarna* omtalas en runsten »i Kaddala gierdet». Träsnittet i Peringskiölds *Monumenta* har påskriften: »Kaddala norra gärde i Skoo Soehn», och överst på bladet står anteckningen: »Kaddala Norra gärde, längst bort i gärdet» (B 315: »Kaddala Gärde», L 64: »Kaddala gärde (i rör)»). O. Celsius har ingen ny uppgift; han har icke sett stenen. Den saknas hos Dybeck och har trots ivriga efterforskningar i senare tid icke kunnat återfinnas. Kjellman-Göranson uppger, att den har blivit nedgrävd i åkern. På initiativ av Riksantikvariens ombud, sadelmakare J. A. Andersson i Orresta har också åkern djupplöjts med traktor, men utan resultat.

Höjd omkr. 1,50 m., bredd omkr. 0,80 m.

Inskrift (enligt B 315):

+ pura · let · raisa · stain · þen · at · akmunt · auk · eftir · siba · sun · sin +
 5 10 15 20 25 30 35 40 45
 arliurn iuk · snin ·
 50 55 60

Pora let ræisa stæin þenn[a] at Agmund ok æftir Sibba, sun sinn. Arbiorn hiogg stæin.

»Tora lät resa denna sten efter Agmund och efter Sibbe, sin son. Arbjörn högg stenen.»